

war, battle. -कोषः the sheath or scabbard of any weapon. -क्षारः borax. -ग्रहः battle, fight. -ग्राहिन् *a.* taking up or wearing arms (for battle); शस्त्रग्राही ब्राह्मणो जामदग्न्यः U. 5. 33. -चिकित्सा surgery. -जीविन्, -वृत्ति *m.* one living by the use of arms, a professional soldier. -देवता the deity presiding over weapons. -धरः = शस्त्रभृत् *q. v.* -निपातनम् a surgical operation. -न्यासः laying down arms; so शस्त्र (परि) त्यागः. -पाणि *a.* bearing arms, armed. (-*m.*) an armed warrior. -पद्म् incision; Susr. -पूत *a.* 'purified by arms', rendered pure or absolved from guilt by being killed with a weapon on the battle-field; अशस्त्रपूतं निर्व्याजम् (महामांसम्) Mā. 5. 12; (see Jagaddhara's explanation of the word); अहमपि तस्य मिथ्याप्रतिज्ञावैलक्ष्यसंपादितमशस्त्रपूतं मरणमुपदिशामि Ve. 2. -प्रहारः a wound inflicted with a weapon. -धृत् *m.* 1 a soldier, warrior; रामः शस्त्रभृतामहम् Bg. 10. 31; न तद् यशः शस्त्रभृतां क्षिणोति R. 2. 40. -2 an armed man. -मार्जः a weapon-cleaner, an armourer, a furbisher. -विद्या, -शास्त्रम् the science of archery, see धनुर्वेद. -वृत्तिः a professional soldier; पुरुषाः शस्त्रवृत्तयः Ms. 12. 45. -व्यवहारः practice of weapons. -शास्त्रम् military science. -संहतिः *f.* 1 a collection of arms. -2 an arsenal. -संपातः a sudden fall of a number of weapons. -हत *a.* killed by a weapon. -चतुर्दशी *N.* of a particular 14th day sacred to the memory of fallen warriors. -हस्त *a.* armed. (-स्तः) an armed man.

शस्त्रकम् 1 Steel. -2 Iron. -3 An instrument, a tool, weapon.

शस्त्रिका A knife, dagger.

शस्त्रिन् *a.* Bearing arms or weapons, armed, accoutred.

शस्त्री A knife; पण्यस्त्रीषु विवेककल्पलतिकाशस्त्रीषु रज्येत कः Subhāṣ; शस्त्रीश्यामेरंशुभिराशु दुतम् Śi. 4. 44.

शस्य *a.* (from शंस्) 1 Best, excellent. -2 Praise-worthy, laudable. -स्या a ऋक् which is to be recited; योनिश्चासौ शस्या च योनिशस्या ŚB. on MS. 7. 2. 17; पुरोनुवाक्या च याज्या च शस्यैव तृतीया Bri. Up. 3. 1. 7.

शस्यम् [शस्-यत्] 1 Corn or grain in general; दुसोह गां स यज्ञाय शस्याय मघवा दिवम् R. 1. 26. -2 The produce or fruit of a plant or tree; शस्यं क्षेत्रगतं प्राहुः सतुषं धान्यमुच्यते; see तण्डुल also. -3 A merit. -Comp. -क्षेत्रम् a corn-field. -भक्षक *a.* granivorous. -मञ्जरी 1 an ear of corn. -2 a fruit-stalk. -मालिन् *a.* crowned with harvests. -शालिन्, -संपन्न *a.* abounding in corn. -शूकम् a beard of corn. -संपद् *f.* abundance of corn. -सम्ब (म्ब) रः the Śāla tree.

शाकः, -कम् [शक्-घञ्] A vegetable, pot-herb, herb, any edible leaf, fruit or root used as a vegetable; दिङ्नीश्वरो वा जगदीश्वरो वा मनोरथान् पूरयितुं समर्थः । अन्यैर्नृपालैः परिदीयमानं शाकाय वा स्याल्लवणाय वा स्यात् Jag.; वेत्रशाककुजे शैले

Ki. 15. 18. -कः 1 Power, strength, energy. -2 The teak tree. -3 The Śirīṣa tree; यस्मिन् शाको नाम महीवृहः Bhāg. 5. 20. 24. -4 *N.* of a people; see शक. -5 An era; especially the era of Śālivāhana. -6 *N.* of the sixth Dvīpa. -Comp. -अङ्गम् pepper. -अम्लम् hog-plum. -भेदनम् sorrel. -अष्टमी the 8th day of the dark half of the fortnight (on which vegetables are offered to pitṛs). -आख्यः the teak tree. (-ख्यम्) a vegetable. -आहारः a vegetarian (living only on herbs &c.). -कलम्बकः leek, garlic. -चुक्रिका the tamarind. -तरुः the teak tree. -पणः 1 a measure equal to a handful. -2 a handful of vegetables. -पत्रः the Śigru tree (Mar. शेवगा). -पात्रम् a vegetable dish. -पार्थिवः a king fond of an era; see मध्यमपदलोपिन्. -प्रति *ind.* a little of herbs. -योग्यः coriander. -रसः edible vegetable juice. -राज्, -राजः Chenododium (Mar. चाकवत); also शाकवीर. -विन्दकः see बिल्व. -वृक्षः the teak tree. -व्रतम् a vow of abstinence from vegetables. -शाकटम्, -शाकिन्म् a field of vegetables, a kitchen-garden. -श्रेष्ठा the egg-plant (Mar. बांगे).

शाकट *n.* (-टी *f.*) [शकटाय हितम् अण्] 1 Relating to a cart. -2 Going in a cart. -टः 1 A draught-ox. -2 The tree called श्लष्मातक. -टम् A field; cf. शाकशाकट.

शाकटायनः *N.* of a philologist and grammarian often referred to by Pāṇini and Yāska; cf. व्याकरणे शकटस्य च तोकम् Nir.

शाकटिक *a.* (-की *f.*) 1 Belonging to a car. -2 Going in a car. -कः A carter.

शाकटीनः A cart-load, a measure of load equal to 20 *tulās*.

शाकपूणिः, -णिः *N.* of an ancient expounder of the Vedas.

शाकरी = शाकारी.

शाकंभरी 1 An epithet of Durgā; ततो गच्छेत राजेन्द्र देव्याः स्थानं सुदुर्लभम् । शाकंभरीति विख्याता त्रिषु लोकेषु विश्रुता ॥ Mb. 3. 84. 13. -2 *N.* of a city.

शाकल *a.* (-ली *f.*) [शकल-अच्] 1 Relating to a piece (शकल). -2 Relating, belonging to or derived from the शाकलस. -लः A school of the Rīgveda or the followers of this school (pl.) -लम् 1 A brown variety of sandal; शाकलं कपिलमिति Kau. A. 2. 11. -2 A chip, piece. -3 The text or ritual of शाकल्य. -Comp. -प्रातिशाख्यम् *N.* of the Rīgveda Prātisākhya. -शाखा the recension or traditional text of the Rīgveda as represented by the Śākalas. -होमः a particular kind of oblation; मन्त्रैः शाकलहोमीयैरब्दं हुत्वा घृतं द्विजः Ms. 11. 256.

शाकलिक *a.* (-की *f.*) 1 Relating to a piece, fragmentary. -2 Relating to शाकल.